AYDEDE

Çarşamba 2 Haziran
No. 91 — 8
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar siyasi hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Ustanın adı Hıdır...

Kim, hangi daireler. Bakanlıklar sokar şu lüks eşyayı, lüks malları memlekete? Kimlerdir müsaade verenler. kâğıtların altına imzalarını atanlar, mesuliyeti üzerine alanlar?

Farzedelim ki o Bakan ben im yahut o heyette ben de bulunuyorum. Bir talepnâme geldi: "50 adet deniz tenezzüh motörü idhâl edeceğimizden lâzım gelen döviz müsaadesinin verilmesi...,,

Vermem. Derim ki:

— Tenezzüh motörü lükstür. Bize olsa olsa balıkçı motörü lazımdır. Reddi!

Yine bir kâğıt sürerler "Beheri 300 lira bedelle 300 şişe lâvanta idhali için icabeden iznin itası...,,

Geri çeviririm. Derim ki:

— Buğday idhaline çalışırken cinsi cazibeyi arttıracak mataa para ayıramam!..

Ya 350 liralık taş bebek? Aklım başımdan gider! ve bu minval üzere fazla süs, fazla lüks, fazla gösteriş sayılacak ne varsa - kürkten pırlantalı saate, lüks banyo levazımından tanesi 26 liralık kravata kadar hepsini - listeden siler, evrakı, getirenlerin suratlarına atarım.

Tanesi 26 liraya halis ipekten kravat? pek mi lüzumludur? Onu boynuna geçirenin bir tılsım veya sihirli tasma imişçesine zekâsı mı artar, kısmeti mi açılır? Altı bin liraya maledilecek harcıâlem otomobil dururken 12 bin, 18 bin ve daha pahalısını neden getirtmeli? Ayni fiyata 3 araba kazanmak mümkün iken bir taksi şoförünün hesapsızlığına veya bir türedi zenginin caka sevdasına hükümet neden âlet olsun?

Bu hikâye uzundur. Metresi 120 lirayı bulan kumaştan lüks radyo ve pikaplara kadar bin çeşidi sayılabilir.

Bir haldeyiz ki yalnız Amerikan sakızına 350 bin liralık döviz harcıyoruz. Daha dünkü gazetelerde okuduk Gümrüklerde porselen tabak takımı, saç maşası, kemer tokası nikel tepsi, gül fidanı, süslü düğme gibi lüks nev'inden bir sürü eşya gelmiş ve tüccar tarafından hemen çekilip piyasaya sürülmüş!

Bunların yurda girmesine kimler, ne menfaat tasavvur ederek göz yumuyor? neden kimse o adamlara:

— Nedir bu yaptığınız?

Politikada Atalar sözü

"— Atım tepmez, itim kapmaz deme!"

Dualar - Nidalar

"SON HABERLER"

1 — Başbakanın beyanatına göre Toprak Mahsulleri Ofisi ziyandan kurtarılacak, köylünün eline daha çok para geçecek, halk daha iyi kaliteli ekmek yiyecektir.

İnşallah!

2 — Şeker ve pamuklu mensucat bundan sonra vesika ile dağıtılacaktır.

Maşallah!

3 — İplik fabrikalarımız zor durumdadır.

Vah vah!

4 — Harice 20 bin ton kepek ihrac edilecek.

Oh! Oh!

5 — (İstanbul) vapurumuz her seferinde 70-90 bin lira zarar ederken Mısır vapurları 150 bin liraya yakın kâr sağlamaktadır.

Eyvah!

6 — Tarsusta dolu ve sel büyük tahribat yaptı.

Meded Allah!

Demiyor? 1939 dan beri lüks ve lüzumsuz eşya idhalini durduramadık; aksine arttırdık, azıttık. Nerede o Başbakan ki:

— Eh artık yetişir. Lüks devri kapandı!

Diye yumruğunu masasına vursun; en yüksek memurundan hademesine kadar bu işlere göz yumanlara haddini, hududunu bildirsin?

Bu da mı yapılamaz?
Yapılamıyor, işte!

Ustanın adı Hıdır
Elinden gelen budur!

AYDEDE

Üç isimli şehir

Rusyada askerlerden bir kısmı terhis edilirken kayda memur subay ile bir er arasında şu sualli cevaplı konuşma geçer:

— Doğum yerin neresi?

— Sen Petersburg...

— 1917 den önce nerede ikamet ediyordun?

— Petrograd'da...

— Seferberlikte nerede idin?

— Leningrad'da...

— Şimdi nerede ikamet etmek istiyorsun?

— Yine Sen Petersburg'da!

KANUNNAME-İ-İHTİSAP

Fatih zamanında

ET MESELESİ

Et hakkındaki kararlarda mevsimler gözetilmiştir.

Meselâ: "zemherinin evvelinden rebiin âhırına değin ki altı ay olur, iki yüz elli dirhem koyun eti bir akçeye ola. Sayfın iki evvelki ayları üç yüz, sayfın âhiriyla, güzin evvel ayı üç yüz elli dirhem, güzin iki ahır ayları yüz dirhem koyun eti bir akçeye satıla.,,

Başka madeeler: "amma her zamanda koyun etinden keçi eti elli dirhem ziyade satıla. Koyun etin ayru, keçi etin ayru satalar, birbirine katup satmayalar ve kuzu eti elli dirhem eksik satıla..."

Göruyorsunuz ki mevsime göre miktar değişmektedir; fiyat hep bir kararda durmaktadır. Ne pratik, kontrolü ne kolay, ne sağlam bir usûl! Ne teşkilâtçı bir millet imişiz!

Anlaşılıyor ki, bu teşkilât içtimai bünyeyi dimdik sapa sağlam tutmağa yaramış ve akıllara hayret veren bir yükselmeğe sebep olmuştur.

Mezbaha ve kasaphanelerde kasap "koyun derisini yarup delik ide, etdüğü ziyana göre cerime alına,.... Derilerin koruma hususundaki karar pek yerindedir.

UFAK TEFEK

I.

Niceler mestii vahdetle (Enelhak) dediler
Niceler varlığımız büdceye mülhak dediler
Tilkiler kaptı bütün peyniri âlemde oğul,
Kargalar çünkü tutup sadece bir (Gak!) dediler!

Fazıl Ahmed Aykaç

İhtiyatlı kadın "Colliers" den

— *Ben yanımda daima bir emprime elbise ile bir çift çorap ta şırım.*

Benzeyişler

Marshall	*Kenan Öner*
Dünyayı doyuran adam.	Dönere buyurun diyen adam.
Saraçoğlu	*Recep Peker*
Şimdi aranan adam	Unutulamıyacak adam
Menahim Mendel	*Gazino bestekârı*
Güzel keman çalan adam.	Dizini döven adam.
Pastör	*Lâboratuvar Müdürü*
Mikrobu bulup öldüren adam.	Ekmekle sıçanı öldüren adam.
Şaka	*Fırıncı*
Eşeğine çok iyi bakan adam.	Eşeğin rızkına mâni olan adam.

Geçim dünyası

LİSANIMIZDA BAŞ DÖNDÜRÜCÜ GELİŞMELER

Eskisi	*Yenisi*
Sefahat	Boğulma
Komünizm	Kovulma
Evlenme yıldönümü	
Muhalefet nutku	Yolunma
Babaca nasihat	Avunma
	Tınma

GÜL GİBİ

Kötü olmamak için insanlarla
Otuz iki dişini nalbanta söktürüp
Aht etti yemek yememeye

Kırk gün su içip
Sadece gölden
Gölde boğuldu

GÜL GİBİ...

Orhon M. Arıburnu

Dişi arslan — Hayvanat bahçesinin kapanma saati geldi. Boşuna azamet satıp durma!

Cumartesi — Çarşamba

BİR SIFIR

Milli maç, milli dertlerimizi unutturdu.

Politika ile uğraşanlara tavsiye ederim, fazla sıkıştılar mı, hemen bir millî maç tertip etsinler.

Milli maç, ortaya yeni yeni müşahedelere vesile virdi. Meselâ bakınız, beden terbiyesi, İnönü stadyomunda 15500 yer için 15500 bilet bastırmış, sattırmış diye aleyhine söylemediğimiz, söylenilmiyen ve söylenmesi icabeden şey kalmadı.

Bizde, zaten böyledir, faaliyetlerinden tebrik edilmesi lâzımgelen kimselere garez oluruz, sonrada, ensemizde boza pişirenleri alkışlarız.

İKİ SIFIR

Beden terbiyesi mevcut yerden fazla adette bilet bastırsaydı, adamları bu sefer linç ederlerdi! Biletler kara borsaya düştü diye hırsımızı onlardan almağa kalkışıyoruz. İnsaf edelim, kara borsada bilet satanın ve kara borsadan bilet alanın kabahati yok mu?

Kara borsayı satıcıdan ziyade alıcı yapar.

Bir gün İngiltere parlâmentosunda bir mebus. elinde bir portakal kürsüye çıkarak, hükümet reisine:

— Bakınız, diyor. bu portakalı kara borsadan aldım, ne dersiniz?

Başbakan şu cevabı veriyor:

— Ne mi derim? Ben size soruyorum. Bu portakalı almakla kara borsayı ne diye teşvik ettiniz?

ÜÇ SIFIR

Madem ki spora, bilhassa futbol maçlarına bu derece rağbet var, ne diye hususi teşebbüs sahipleri bir stadyom yapmazlar? Herşeyi hükümet mi yapacak?

Demokrasi, liberalizm diye haykırıp duruyoruz, hariçten tanesi 25 liraya "Hakiki Amerikan kravatları!!,, idhal ediyoruz, üstünde çıplak kadın resmi olan su bardakları getirtiyoruz, fakat talibi çok, kazancı bol böyle bir iş için sermayedar bulamıyoruz.

Diğer taraftan, beş lira, bir futbol maçı için, çok yüksek bir ücret olduğu halde, bir bilete, nasıl ve kimler on, yirmi, elli ve hattâ yüz lira verebiliyor? Demek, İstanbulda beş lira verebilen 15500 kişiden bir misli, iki misli daha insan var ki, böyle yüksek bir kara borsa yaratabiliyor!

Hâdise, futbol hesabına sevinilecek, fakat içtimaî bakımdan düşündürecek mahiyettedir. Zira, böyle bir kara borsayı, ancak kolay para kazanabilenler besliyebilir. Kolay para kazanabilenlerin de kimler olabileceğini ayni kolaylıkla tasavvur mümkündür.

SIFIRA SIFIR...

Bayıldım, Ayıldım yokuşları asfalt oldlukları için bir kazaya uğramadı, fakat halkın maç seyretmek heyecanına, Teknik Üniversite karşısında yeni yapılan park kurban gitti. Uzaktan da olsa, sadece görmek hırsiyle yanan binlerce insan, henüz yeşermiş çimenleri, çamları kökünden harap ettiler. Bundan mes'ul bileti olmadığı, bilet kalmadığı da malûm olduğu halde stadyom civarında bulunarak bir mucize bekliyen binlerce İstanbulludur. Kendi şehrine bu derece lâkayt olanların maç seyretmek iddiasını, ihtiyacını anlamak güçtür. Nerede kaldı ki zararları bundan ibaret kalmadı, bir Pazar günü, saatlerce seyrü sefere de mâni oldular.

VAKTİYLE...

Bu sözlerle kahkahayla güldüğümü gören bir dostum:

— Ne gülüyorsun, dedi, bu adamın spordan anlamaması pek de o kadar gayri tabii olmamak gerek. Vaktiyle Bursada bir vali varmış. Bir gün oraya Fenerbahçe takımını getirmişler. Bursa muhteliti ile maç yaptırmışlar. Vali stadyomun ortasına gelip maçı seyretmek için kurulmuş. Fakat Fenerbahçe bariz faikiyet gösterip tek kale halinde oynamağa başlayınca canı sıkılmış ve "Söyleyin şunlara, biraz da ortalarda oynasınlar da rahat rahat seyredelim.. diye haber göndermiş!

BİRAZ DA ŞATHİYAT

Spor işlerine bigâne bir idare âmiri, halkın İnönü stadyomuna tehacümünü bir türlü anlıyamıyordu. Nerede kaldı ki, sabah, gazetelerde, Şeref stadında da maç yapılacağını okumuştu. Maiyyetine:

— Canım, diyordu, bir türlü anlıyamıyorum. Neden herkes bu stadyoma girmek istiyor. Birazı da Şeref stadyomuna gitseler ya!..

Fikret Adil

DEDİ—KODU

İsviçreye mektup

Geçen akşam Bedrinin atölyesinde bir şiir gecesi yaptık. Etrafta şairden ziyade şiir meraklısı vardı. Orhon Arıburnu ile Asaf Halet Çelebi çok sükse yaptılar.

Ha bir de Dr. İhsan Şükrü çok alkışlandı. En çok göze ve kulağa çarpan kadın Sare "Teyze" idi. Gecenin en şık kadını, bir kahverengi senfoni halinde Bayan Melek Celâl oldu. Fakat en güzel kadın – bence – Nurullah Berk'in karısı idi. Zaten garibdir amma Münevver Berk, gün geçtikçe güzelleşiyor, belki Boğazın havası, belki de anne olmanın sırrı, kimbilir?.

Vâlâ Nureddin bir türlü yeni şairlere ısınamadı. O yine Nedimden okudu. Ne kadar konservatör değil mi?.

Bütün gözler kapıda «Kirpi» yi bekledi, amma nafile, söylendiğine göre bir Mısırlı Prenses gibi, saat 22 oldu mu, taş çatlasa yatıyormuş.

Lulu, Amerikalılarla gelmişti, onlardan biri Sinanı babasına benzetti, tabii Sinan derhal adamın annesini merak ederek hiç olmazsa bir resmini göreyim diye adamın peşine düştü.

Gülnar, Adaya taşındı canım, amma hâlâ dudaklarını boyamıyor, maamafih bu güzel kadına herşey yakışıyor, hattâ boyasızlık bile...

Belkis 1 Haziranda tayyare ile Parise dönecekti, gitti mi bilmiyorum, fakat İstanbulu ültramodern kıyafeti ve güzelliği ile altüst etti; kadınlarımız şapkasızlığa alışmışken onu gördüler ve irili ufaklı, biçimli biçimsiz şapkalar kondu tekrar başlara! Yalnız bu yeni kıyafetlerle askılı çanta modasının geçtiğine bir türlü inanmak istemiyenler var.

Vatkasız omuzlar, ince beller ve kabarık kalçalarla omuzdan askılı çantalar gitmiyor vesselâm. Bunlardan biri de Neriman, modanın bütün inceliklerini yaptı, fakat askılı çantasını bir türlü feda edemiyor, bakalım daha ne kadar zaman tahammül edebilecek?

«Sarışın Bebek» için kimi Amerikada, kimi İsviçrede, kimi de Mısırda bir manastırda diyor, hangisi doğru bilmiyorum, amma yakında meydana çıkar. Yaz mevsimi İstanbuldan başka yerde geçmez. Haydi hoşça kal. Rezan gelip seni gördü mü? Kuzum yaz... Olur mu?

Fitne Fücur

Ölüm haberini verirken

Doktor — Benim koyduğum teşhis de meslektaşlarımınkine uygundur. Siyah elbise size fevkalâde yaraşacaktır.

Minelbab İlelmihrab

Yazan: Refik Halid KARAY

— Tefrika No. 5 —

Büyük yangınlarda, daha alev saçağa dokunmadan, kızıl bir ışık içinde, için için kızmağa başlamış büyük konaklar görürdüm, eşyası çoktan çıkarılmış, ahalisi çoktan kaçmış ve etrafı çoktan ateşle çevrilmiş olduğundan heybetine, debdebesine rağmen insana ne kadar miskin bir tesir yapardı! Merkezi Umumi de bu çehreyi almıştı.

2

Anadoluda mukavemet yapılabileceğini hangi tarihte, nerede ve evvelâ kimden duydum?

Romanlarda, hikâyelerde bir «sendeleye sendeleye yürümek» tâbiri kullanılır, galiba işte ben «Zaman» matbaasına böyle bir yürüyüşle gidiyordum. Bu sokak, şu idarehane, içindekiler, her şey gözüme muvakkat görünüyordu; «yarın, ne varsa büsbütün değişecek, altüst olacak!» diyordum; artık bu gördüklerimi bir daha görmiyeceğime samimiyetle, safdillikle kat'iyyen kanivdim.

«Zaman» o vakitlerde sakin, rahat, ağır başlı bir gazete idi. Nasıl geldiğimi sırasında anlatacağım a, İstanbula menfadan avdetimde yevmi gazetelerden evvelâ «Vakit» de makalelerim intişar etmişti. Sonra daha fazla ücret verdiği için «Tasviri Efkâr» a geçmiştim. O aralık bir gün Köprü üzerinde Nureddin Beye rastgeldim, üstünde nefer elbisesi vardı; [Bu Nureddin Bey sonradan Polis Müdiri Umumisi olan zattır] kendisini «İkdam» da İdare Müdürü iken, yâni, beş altı sene evvelinden tanırdım. «Zaman»ı ve müdürü olan genci methetti ve kârlı bir teklifte bulunmak üzere beni beklediğini söyledi. Gittim pek uyuştuk, hemen bir roman mukavelenamesi teati ettik; makalelerimi aynı gazeteye veriyordum. Bu ise Nureddin Bey tavassut etmişti; bir müddet sonra da diğer bir ise de bittesadüf yine bu Nureddin Beyin delâleti, vesatetiyle girdim: Hürriyet ve İtilâf!

«Zaman» için, Maarif Nâzırlığından düşürülmüş olan Şükrü Beyin gazetesi derlerdi; fakat Şükrü Beye; muharrirliğim dolayısiyle aylarca süren ziyaretlerim esnasında matbaada yalnız iki kere rastgelmiştim. Birinci defasında birbirini şahsen ilk gören, fakat şöhretiyle gıyaben pek iyi tanışan iki kişi gibi meraklı, uzun ve nezaketle belli etmemeğe çalışılan göz tetkikleriyle tanıştık. O, içinden belki de şöyle diyordu: «Tuhaf şey, bizi yazılariyle senelerce hırpalamış, cezaen senelerce sürgünde kalmış ve bir defa gelip yine kalemi sayesinde tâ aramıza sokulmuş olan hırçın, mürteci Refik Halid, şu solgun, zayıf, gösterişsiz mahlûk mu imiş?!,, Evet, ittihatçılarca ben mürteci, müstebit idim, güya ailem devri sabıkta pek müreffeh, pek mes'ut imiş, meşrutiyet gelince o eski debdebeye tahassüren muhalefete atılmışım, babamın, kardeşlerimin intikamını alıyor muşum... Yedi sene evvel (Tanin) bir baş makalesinde ve kendisi mebus ve müteneffiz, ben ise genç ve âciz olduğumdan haylı nezaketsiz bir tarzda bu teşhisi vazetmişti; sonra Süleyman Nazif ayni paçavra fikri (Hak) ın başında " Savlet - i - Mazi „ gibi tumturaklı bir serlavha ve kadirilerin zilli ayinlerine benziyen şangırtılı bir usûlpla üzerime tekrar yamamıştı. Zavallı üstad Nazif... ^ korkunç şekli, azğın kalemi ve zehirli sözlerine rağmen - hayatı siyasiyesinin çocukça kararsızlığından ve gürültü içinde boş yere akıp gitmesinden dolayı olacak - bana daima bir rikkat hissi verir. Kalemini kama ve tabanca meraklısı bir delikanlı gibi müdafaa veya hücum her vaziyette ve en lüzumsuz yerde azamî şiddet ve dehşetle çekip tehlikeli nümayisler yapmasını, sonra - yine tabiî kabadayı zihniyetiyle - cakalı tarzda barışmasını seven bu mahir kalemli, fakat sabî zekâlı, seriülinfial edebiyatçı da o gün akrabasından olan Şükrü Beyin yanında idi. Fevkalâde nazik, iltifatlı muamelesine rağmen Şükrü Beyin derununda, fırka gayretinin ve fırkacılık husumetinin, şamandıraya bağlı ameli manda bir gemiye ait paslı bir zincir gibi, aleyhimde için için halâ gıcırdamakta olduğunu ben duyuyordum. Zannederim ki o dahi muhatabının gönlünden geçeni, yani hafif bir gönül bulantısı farkediyordu. Şükrü Beyin bir büyük hususiyeti vardı. Harbi Umumide o kötü mebusan meclisinin düşürdüğü yegâne nazırdı. Maarif ve Posta nazırlığından düşürülmüştü. Ama ne mes'ut bir sukut: Maroken koltuktan - havada mahirane bir takla atıp - elenmiş şeker deposuna rahatça, zararsız hattâ faydalı bir surette oturuvermişti. Ama halâ tavrında bir nazır hali seziliyordu. Zaman ne acaiptir!.. Altı ay sonra meğerse kendisine Posta koltuğunda halef olacakmışım.. Bu haleflik seleflik, postahane binasında değil, keşke şeker ticarethanesinde vukubulsaydı - ! Ben Postadan alâkamı, bir sene devam eden bir salâhiyet bir vaz'iyetten sonra, borçlu olarak kesmiştim. Aramızda, müruru zamanla yalnız şöyle bir müşabehet hasıl olmuştu: Onu da, beni de kendi hükümetimiz eliyle makamımızdan atmıştı. Ne ise, işte Şükrü Beyi birinci defa orada görmüştüm. Bundan bir müddet sonra - bittabi hükümetin müsaadesiyle - (Vakit) şeker ihtikârı diye ticarette diğerlerinden elbette daha az muhtekir olan, zira işe yeni başlamış bulunan bu sabık nazırı - kendi gazetesi olan (Zaman) bile gürültüyü arttırmamak için pek sudan müdafaa ettiğinden - ulu orta ve sütun sütun, günlerce ve rahatça hırpaladı. (Akşam) patronları meyanına girmeden evvel "Alemeriken„ muhabirlikte en hoş meziyet gösteren Ali Naci Bey bu hücumu idare ediyordu. Kabak yine Şükrü Beyin başına patlamıştı; ne nezarette, ne ticarette kimse bir başka muatap, mes'ul, mücrim bulamıyordu. Siyasi ve ticari suiistimalâtın her tarafta kan gibi gövdeyi götürdüğü ve herkesi sürüklediği bu fezahat akınında, biçare Şükrü Beyden başkasının başı tarize hedef olmuyordu; Nezaret masasından tutup onu atıyorlar, ticaret kasasından onu çekiyorlardı. Bunun sebebi ne idi? Onu zaman anlattı: Bir çok hatalarına rağmen içlerinde en iyisi o imiş!

İttihat ve Terakki merkezi umumisinden çözgün haberiyle perişan bir halde biraz ötede, yeşil direkteki (Zaman) idarehanesine düştüğüm vakit karşımda, kanapeye yaslanmış ve loşluğa gömülmüş bir iri adam gördüm, o kadar müteheyyiç idim ki zaten ömrümde bir defa konuştuğum ve matbaada hiç rast gelmemeğe çalıştığım bu zatı, şeker meselesinden beri arası hükümetle şeker renk olan Şükrü Beyi birden tanıyamadım. Gazetenin müdürlüğünü ifa eden - DüyünuUmumiye müfettişlerinden Cevat Bey - pek nazik, pek sevimli bir gençti, zannederim ki komiser Sait Beyin akrabasından idi, memur olduğuna bakmıyarak hükümetin davetlerine resmen gazeteci sıfatiyle gitmek gibi hareketler gösterir, yani zevahiri kurtarmağa bile tenezzül etmez, buna rağmen mezuniyeti boyuna temdit edilirdi - bana vakayı duyup duymadığımı sordu.

— Evet, dedim, şimdi orada idim... Bu "Orada idim...„ cümlesini, benden gizlenecek bir cihet olmadığı için kasten söyledim ve Şükrü Beyin heyecansızlığından heyecana geldim. Akibetin fena olduğunu, bize gayet ağır kayıtlar konulacağını, hercü merce, hakaret ve sefalete uğrayacağımızı acı acı anlattım. Maamafih karşımdakini rencide etmemek için mes'ullerin, muhtekirlerin tecziyesi cihetini hiç mevzuu bahis etmedim. Fakat o, müstakbel sahneleri hissediyordu. Benim "ne şartla olursa olsun derhal mütareke aktetmek„ teklifime karşı dayanamadı; ille "Başka çare göremiyorum!„ dememe büsbütün tutuldu.

Dalgıç ve deniz kızı

— *Elbiseyi çıkarıp çıplak olarak tekrar dalacakmış!*

— Çare vardır, dedi, Anadoluya çekilip mukavemet etmek!

Gözlerim dört açıldı, ah bu ittihatçılar...

Ne yaman, ne yılmaz, ne maceraperest adamlardı! Almanyayı, Avusturyayı ve Bulgaristanı zirü zebreden ve bir taraftan da Anadolu dediği yerin ser haddine, Halebe yaklaşan İtilâf devletlerine şimdi, bu halde halâ mukavemet edebileceklerini zannediyorlardı.

— Ne ile, nasıl? diye sordum.

Şükrü Bey bir sırrı ifşa edip etmemekte mütereddit gibi bir an yutkundu, sonra şunu söyledi:

— Hükümet bu ciheti düşünerek tedbirlerini evvelce almıştı... Dağ ve çete muharebesi için silâh cephane, teşkilât hepsi hazırdır; elli sene dayanırız!

Bilmem Şükrü Bey bunu hülyasında icat ederek mi söylemişti? Yoksa hakikaten İttihat ve Terakki böyle hazırlık yapmış mıydı, yoksa da Çanakkale hengâmesinde yalnız bir fikir olarak mı ortaya atmıştı, bilmem, bildiğim birşey varsa o dahi bu mühim ifadeyi benim ilk defa, bin dokuz yüz on sekiz senesi Teşrinisanisinde zaptetmiş olduğumdur. Bin dokuz yüz on dokuz senesi Teşrinisanisinde ise Anadoluda Yunan ve itilâf ordularına karşı Şükrü Beyin bahsettiği çete mukavemeti, Kuvvayi Milliye namiyle bilfiil teessüs etmişti!

O günden ta Sakarya muvaffakiyetine kadar, aklımın almadığı bu mukavemet meğerse kabili icra imiş ve yapılacak yegâne iş de o imiş. Bunu anlayıp tatbik edebilenlere ne mutlu! Mademki bunu bir (harika) ve (mucize) addediyoruz, harika ve mucizeye kulağımızla işitip inandık, gözümüzle görüp iman ettik.. Ve işte kalb ile tasdik ve lisan ile de ikrar ediyoruz!

3

Sürgünden nasıl dönmüştüm?

Cemal Paşa ile firarından iki gün evvel, yani son defa Boyacıköyünde nasıl ve neler konuştuğumu yazmak lâzım... Fakat menfadan tarzı avdetim ile ilk mülâkatım da kendi hayatımın, hem de bizdeki siyaset-i-dahiliyenin birer garip safhasına taallûk ettiği için bu kısmı da anlatıvermek fena olmıyacak: "Brest Litovsk„ müsalahanemasini imzaya giden sadrıazam Talât Paşaya Dahiliye Nezaretinde Bahriye Nazırı bulunan Cemal Paşa vekâlet ediyordu.

(Arkası Var)

(Labirend) içinde yolunu bulamıyan

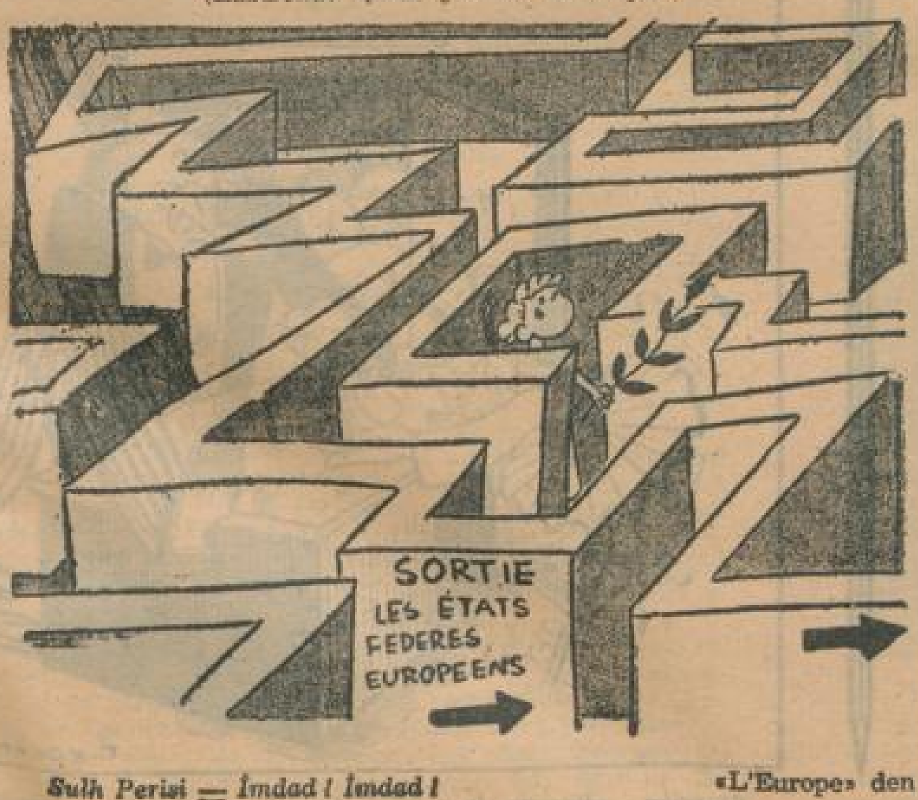

Sulh Perisi — İmdad! İmdad! «L'Europe» den

Yine o mesele

— İste, uzun eteğin bu faydası var: Bacaklarım çarpıklığını göstermez.

HIZLI GELİŞME

Aleksandr Korda	*Ertuğrul Muhsin*
Film çevirerek yaşayan adam.	Belediyenin yıprattığı adam.
Şarlo	*Vasfi Rıza*
Başından on nikâh geçen artist adam.	Emeği mukabili saçlarını kaybeden adam.
Uzun Ömer	*Hasan Saka*
Ayakları yorgandan dışarı çıkan adam.	Ayağını yorganına göre uzatan adam.
Selim Sırrı	*Receb Peker*
Rejimle ömür üzatan adam.	Rejimle ömür törpüleyen adam.
Umum Müdür	*Memur*
Löbonun içine giren adam	Löbonun vitrinine bakamıyan adam.
Mehmed	*Hastahane Sertabibi*
Bir aylık yoldan gelmiş, sıtmalı adam.	«Yatak yok» diyen adam
	Milli Maç biletlerinin fiyatını koyan
Lefter	
Gol yapıp bizi sevindiren adam.	Kulağı koparılacak adam.

Günün sözleri

★ **Atom bambasını hesaba katmamalıdır. Tıpkı ikinci dünya harbinde zehirli gazın kullanılmaması gibi atom da gelecek harplerde kullanılmıyacaktır. Zira iki taraf için de fazla yıkıcı, mahvedicidir.**

Bernard Shaw

İkiler

İki kişi tezgâh başında bir hayli içtikten, hattâ lüzumundan fazla kaçırdıktan sonra işi hiçten bir sebeple kavgaya dökerler. Birincisi içkinin verdiği cesaret ve böbürlenme ile ötekine der ki:

— İki kişi de olsanız beni korkutamazsınız, ben gene dediğimi derim!

İkincisi de derhal cevap verir:

— Evet, beni yalnız buldun da yanındakine güvenip çalım satıyorsun, değil mi?

AKLIMDA KALANLAR

Lem'i Bey

Penbelikle imtizaç etmiş tenin
Sim ya kâfura benzer gerdenin

Ben siyah pırlanta zannettim benin
Görmedim emsalini cana senin

Şarkısı Mahmud Celâlettin Paşanındır. Beste de Lemi Beyindir. Mahmud Paşa; Lemi Beyde gördüğü istidadı kamçılamak için bu güfteyi ona vermiştir. Esasen kendisi mühim bestekârlarımızdandır. Bir hayli şarkısı elbette birbirinden güzeldir.

Üstad bestekâr Lemi Bey henüz çok genç iken mehtaplı bir gecede Sarıyerle Büyükdere arasında ve bir sandalda bazı arkadaşlariyle beraber dolaşıyor şarkılar okuyordu. Paşanın kiracı olarak oturduğu yalının önünden geçiyorlar ve Paşayı mühürdarı Nazım Beye bir şarkı meşketmekle meşgul buluyorlar. Nazim Bey Paşayı sıkıyor, şarkıyı geçemiyor. Sandaldakiler bu meşgaleyi seyrediyorlar. Derken Lemi Bey yüksek sesle bu şarkıyı harikulâde bir tavır ile okuyor.

Gecelik entarili Mahmud Paşayı hayretler içinde yalının balkonundan sarkmış olarak görüyorlar. Hemen sandalı yollandırıyorlar. Mümkün mü kaçmak? Paşa işaretler ediyor; adamlar koşturuyor; sandalı çevirtiyor. İçindekileri yanına davet ediyor; Lemi Bey şarkıyı bir de yanında okurken Mahmud Paşa hayretten hayrete düşerek kalkıp Lemi Beyin alnından öpüyor ve bu dakikadan itibaren ona musikide bir paye veriyor ve artık onu o âlemde himaye ve teşvik edip duruyor. İşte:

Penbelikle imtizaç etmiş tenin

Şarkısı mehtaplı bir gecede ve böyle doğmuştur.

"Tedai,,

Üstad bestekâr Lemi Bey sağ olsaydı; gazetelerimizin penbeleşmelerinden doğan (!) şu şarkıyı bilmem ki hangi makamdan besteliyecekti.

Bir beyazlık arzederken dünkü gün
Penbelikle imtizaç ettin bugün

Hatırımdan geçmiyor bir böyle gün
"Penbe-i minaya döndü büsbütün!

Bu son mısra kâğıda mürekkebi büsbütün yayılan gazetelerimiz ağzındandır.

Semih Mümtaz S.
(İktibas hakkı mahfuzdur.)

KIRPININ dedikleri

Gel bakalım seni gidi beni bilmez!

Hiç bir hürriyet ve bu arada matbuat hürriyeti sadece kanun ile temin edilemez. Yani bugün dünyanın en hür matbuat kanununu da kabul etsek, eğer bir gün meselâ bir idare bizi bir heyet huzuruna çıkarıp:

«— Gel bakalım seni gidi beni bilmez! Ne idi o, dört, beş sene evvel yazdıkların? Atıp tuttukların? Sen değil miydin (Mal Beyannamesi Kanunu) niçin tatbik olunmadı diyerek millet arasına nifak sokan? Lüks eşya kullanıyorlar bahanesiyle sınıf farkı yaratarak ahaliyi birbirine düşman eden ve rejimi halk gözünden düşüren? Ver hesabını şimdi!»

Tarzında bir sual soracak ve bir itabda bulunacaksa, öyle bir ihtimal mevcudsa matbuat hürriyetine güvenmek delilik sayılmaz mı?

«— Aman efendim, bahis buyurduğunuz devirde matbuat hür, Matbuat kanunu da böyle tenkitleri yapmağa müsaid idi. Ben onları tam beş sene, yedi ay, on üç gün önce yazmıştım. Kimse sesini çıkarmamış, hakkımda hiçbir muamele yürütülmemişti!»

Desem de dinletemezsem ne yaparım? Karşılık:

«— Sus! Biz senin ne mal olduğunu biliriz. Çık dışarı!»

Diye azarlansam ve bu son çıkışım olsa ne buyurursunuz?.

İşte bunun içindir ki her cins hürriyeti temin eden kanun gibi Matbuat kanunu da sadece kanun maddelerine dayanmamalı, köklü bir zihniyetin, sağlam bir kanaatin ve birleş... vi bünyesi ... malıdır.

Yâni bir ... güvenmeliyi... şmadığına e... nün hürriye... cinayet mah... inanmalıyız.

Bu itibarl... meyanda Ma... geniş mânad... yade sâbit v... yet taşımasın... gelir.

Her şeyde... yazı ve fikir... den maddele... rekette bulu... da iman ve... şarttır.

Yoksa gün... venerek bir ... çisüzce kon... zetede az ço... mim konulm... ilk fırsatta ... bir ihtimal ... hür bir içtim...

Ne kıymet... kanununun?

Hürriyet v... Bilmem. Fal... bir hürriyett... ihtimali zihi... hürriyete ka...

Kimsenin ... ile olursa ols...

«— Ne idi ... diğin herzele...

Diyemiye... gün mutlak ... mektir.

Allah Kraliçeyi korusun!

Meşhur İngiliz hekimi Simpson, Üniversitedeki dersine başlamadan evvel talebeye, kraliçe Viktorya'nın kendisini hususî doktoru tayin ettiğini ve bu şerefe mazhariyetten dolayı mütehassis olduğunu söyler.

Talebe hep bir ağızdan: "Allah Kraliçeyi korusun!,, resmî marşını okumağa başlar.

Amerika yardım ettiği devletlerden paralarının kıymetini düşürmelerini istiyor.. (Gazeteler)

Amerika — Paranın kıymetini bir milyar defa düşürdüğün takdirde 3,5 dolar borcum kalır: al paranı!

Et Li...

Büyük şe... koymak üze... keti,, kurul... kanlığının ... dan nizamn... ketin dört ... mayesinin ... Ticaret Ofi... bul, İzmir, ... Doğu Et N... miktar para... miş.

Haydi ha... açılıyor. Ka... ruk. Tabif ... sarılana! D... se bu. İşin ... karışıyor.

Şirketin ... cağı işin eh... kilât lâzım, ... yardımcısı, ... heyeti, umu... müşavirler, ... dürleri, kal... leri, sayman... lar, torama... mirin etrafı... dönerek yü... getirmeğe y... murlar. oda... diden kartv... kik dokuyor... durmadan ... leri aşındırı...

— Bizim ... vel yaş had... emekliye ay... dokuz sene ... lisi azalığı ... zunca bir ha... etti. Şimdi ... ten fena ha... nizde kendi...

KİRPİNİN dedikleri

tin ve birleşmiş bir imanın mânevî bünyesi üzerine kurulmuş olmalıdır

Yâni bir kanunun istikbaline güvenmeliyiz; geçici mahiyet taşımadığına emin olmalıyız; bugünün hürriyetini bazı hâdiselerin cinayet mahiyetine sokmıyacağına inanmalıyız.

Bu itibarla bir kanunun ve bu meyanda Matbuat kanununun en geniş mânada hür olmasından ziyade sâbit ve müstakar bir mahiyet taşımasını terviç etmek lâzım gelir.

Her şeyden önce Anayasanın yazı ve fikir hürriyetini temin eden maddeleri hilâfına hiçbir harekette bulunulmıyacağı hususunda iman ve kanaat getirmemiz şarttır.

Yoksa günün kanunlarına güvenerek bir miting esnasında ölçüsüzce konuşmamıza ve bir gazetede az çok sertçe yazdığımıza mim konulması, onlardan dolayı ilk fırsatta hesab sorulması gibi bir ihtimal mevcutsa neye yarar hür bir içtimaat kanunu?.

Ne kıymeti var hür bir Matbuat kanununun?

Hürriyet verilir mi, alınır mı? Bilmem. Fakat fırsat düşürülün bir hürriyetten hesap sorulması ihtimali zihinden çıkmadıkça tam hürriyete kavuşulmuş olamaz.

Kimsenin ne sebeb ve bahane ile olursa olsun bir gün birine:

«— Ne idi o, beş sene evvel yediğin herzeler?»

Diyemiyeceğine güvendiğimiz gün mutlak hürriyet kurulmuş demektir.

KİRPİ

Bir dokun...

Et Limited Şirketi

Büyük şehirlerin et işini düzene koymak üzere bir "Et Limited Şirketi,, kuruluyormuş. Ticaret Bakanlığının bir komisyonu tarafından nizamname hazırlanmış. Şirketin dört milyon lirayı aşan sermayesinin üç milyondan fazlasını Ticaret Ofisi koyacakmış; İstanbul, İzmir, Ankara belediyeleri ve Doğu Et Nakliye Şirketi de birer miktar para ile iştirak edeceklermiş.

Haydi hayırlısı! Bir kapı daha açılıyor. Kapı da değil, yağlı kuyruk. Tabiî daha şimdiden sarılan sarılana! Dört milyonluk müessese bu. İşin içine hükûmet eli de karışıyor.

Şirketin sermayesine ve yapacağı işin ehemmiyetine uygun teşkilât lâzım. İdare meclisi başkanı, yardımcısı, ikinci başkanı, üyeler heyeti, umum müdür, muavinler, müşavirler, müfettişler, şube müdürleri, kalem şefleri, depo âmirleri, saymanlar, uzmanlar, elemanlar, toramanlar ve bu bir sürü âmirin etrafında pervaneler gibi dönerek yüksek emirlerini yerine getirmeğe yetecek mikdarda memurlar, odacılar, kapıcılar... Şimdiden kartvizitler, mektuplar mekik dokuyor, telefon çıngırakları durmadan çalıyor, kapıların eşikleri aşındırılıyordur.

— Bizim kayınpeder on sene evvel yaş haddini doldurduğu için emekliye ayrılmıştı. Ondan sonra dokuz sene de (....) de idare meclisi azalığı yaptı ve geçirdiği uzunca bir hastalık yüzünden istifa etti. Şimdi boş oturuyor, işsizlikten fena halde sıkılıyor. Şirketinizde kendisine münasip, şahsı ile mütenasip bir vazife verirseniz memnun olurum.

— Efendim bizim baldız çok zeki, akıllı bir kızdır. Dünyanın hali malûm. Dört nüfuslu aile benim elime bakıyor. Hayırlı bir kısmeti çıkıp da başımızdan ayrılıncaya kadar kızcağıza şirketinizde...

— Daktilo bilir mi?

— Öğrenir, efendim, sayenizde onu da öğrenir. Bilenler analarının karnında öğrenmediler ya.

Sermayesi dört milyonu aşan şirektin azametiyle mütenasip bir binaya ve mefruşata da ihtiyacı var tabii. Bir zamanlar falan müessese için yaptırılan bina zaten o müessesenin işine yaramıyor. O-rası boşaltılsın, esaslı tadilât yapılsın. Müteahhitlere ihaleler, komisyon ücretleri ve masraf rakkamlarının önüne dizilen sıfırlar...

Döşemek de mühim mesele. Merdivenlere keçeler, âmir odalarına, toplantı salonlarına halılar, pencerelere ağır perdeler, duvarlara tablolar, tavanlara muazzam abajurlar, köşelere maroken koltuklar, kanapeler. Masaların, yazıhanelerin envaı... Kontrplaklısı, ceviz kaplamalısı, oymalısı, nakışlısı, yeşil çuhalısı, kristallisi, büro Amerikeni ve üzerlerinde çifter çifter telefonlar, yazı takımları, istilolar, biblolar...

Et Limited Şirketi faaliyette. Müfettişler teftiş seyahatinde, mütehassıslar tedkik gezisinde. Harcirahlar, yevmiyeler tıkır tıkır işliyor, onlar vızır vızır dolaşıyor.

Umum Müdür Bey durur mu ya? Amerikada canlı hayvan nakliyatı. Avustralyada kasaplık hayvan üretimi etrafında esaslı tetkikler yapmak lâzım. Haydi bakalım, on sekiz kişilik bir heyet. Yeşilköyde şatafatlı bir uğurlama merasimi, atla tayyareye, hooop Amerika!

İki sene sonra gazetelerde şöyle bir havadis:

"İncelemeler yapmak üzere Amerika ve Avustralyaya giden Et Limited Şirketi tetkik heyeti azasından bir kısmı vazifelerine devam etmek üzere bir müddet daha oralarda kalacaklardır. Umum Müdür ile maiyetinde dört üye, hattı üstüva ormanlarında vahşi hayvanların yaşayış ve çoğalışları üzerinde tetkikler yapmak için Amerikadan Afrikaya geçmişlerdir. Heyet oradan da Hindistana gidecek, incelemeler birkaç sene sürecektir. Bu incelemelerin hedefi, memleketimizin doğu bölgelerinde hattı üstüva iklimine benzer iklimler meydana getirip süratle ormanlar yetiştirmek ve bu ormanlarda eti yenir vahşi hayvan sürüleri üretmek üzere mufassal bir rapor hazırlamaktır.

Umum Müdür seyahatten döndükten sonra Amerikı ve Avustralyaya birer heyet daha gönderilmek üzere şimdiden hazırlıklara başlanmıştır.

Umum Müdürün raporu tetkik edildikten sonra da ormanlarda hayvan yakalayıp döl almak üzere yeniden teşkil edilen iki av heyetinin Afrikaya ve Hindistana gönderilmeleri Bakanlığımızca kararlaştırılmıştır.,,

Şirketin İdare Meclisi sık sık toplanıyor, mühim kararlar alıyor.

"Maliyet yükseliyor, şirket zarar ediyor. Açığı kapamak için et fiyatlarına zam yapmak mecburiyeti hasıl olmuştur. Bu zammın, müstehlik halkı sıkıntıya düşürmemesi için gereken tedbirler alınmıştır.,,

Derken efendim, etin kilosu on lirayı aştığı sırada bir de bakıyoruz ki, biz koyun eti beklerken koyun paralarını deve yapmışlar!

Canları sağ olsun. Hamudu ile beraber yutmak için deve de lâzım tabiî!

Cemal Refik

Spor uğuruna

— *Bula bula bunu mu buldun?*

— *Ne yapayım? Türk – Avustu rya Milli maçı için elinde iki bilet vardı!*

Avusturya - Türkiye

Milli fudbol maçından evvel sahneler

Saat sabahın dokuzu. Tribünler tamamiyle dolu.

Yakıcı bir güneş ortalığı kavurmakta.

Maçın başlamasına 8.5 saat daha var. Güneşin altında bu 8.5 saat nasıl geçti diyeceksiniz?...

Halk bir müddet Aydede'yi okudu. Başa yalnız Aydede'den külâh yapılmıyor. Sahada ne bir muzika, ne de pistin kenarına konmuş kül rengi kocaman iki operlörde ses.

Genç bir adam göründü. Oparlörü muayene etti: Bir alkış.

Genç adam gerisin geriye tribünlerin altına gitti: (Yine bir alkış)

Genç adam elinde teller göründü: (Bir alkış daha.)

Oparlörü yaptı. Oparlörden ilk cızırtı, yalnız cızırtı. (Yine alkış)

Neden sonra oparlörden anlaşılır bir ses:

— Alo.. Alo... Stad dahilinde çikolata 20 kuruştan, Gazoz 15 kuruştan satılacaktır. Fazla para vermeyin!

Halktan yükselen ses — Teşekkür ederiz, bunu bilmiyorduk. (Alkış).

Boş sahanın ortasına 3 tane karğa kondu. (Alkış)

Havadan bir tayyare geçti. (Alkış)

Oparlörde ilk plâk sesi: "Sevil açıl çiçekler!,, (Sürekli alkış)

Şarkı bitti yine ses: Stad dahilindeçikolata 20 kuruştan, gazoz 15 kuruştan satılacaktır. (Alkış)

Oparlörde bir plâk sesi: Yine "Sevil açıl çiçekler!,, (Alkış)

Velhasıl - Çikolata, gazoz fiatı; arkasından "Sevil açıl çiçekler,, şarkısı... Tam 6 saat devam etti. Ve biz altı saat bunları alkışladık.

Bu alkışa derler: Sıkıntı alkışı!

B. Önsel

Hükûmet iktisat mütehassıslarının raporlarını tatbik etmiyor (Gazeteler)

Mütehassıslar — Raporlarımızı neden hasıraltı ediyorsunuz?

Hasan Saka — Ayol ne kızıyorsunuz? Ben o raporları tatbik etmek için değil, boş durmayasınız diye hazırlattım!

Arabacılar Cemiyetinde yolsuzluk tahkikatı yapılıyor (Gazeteler)

— Cemiyetinizde yolsuzluk tahkikatı yapılıyormuş.

Arabacı — Aman Bayım, ona ne hacet bir gün benimle beraber gelsinler de yolsuzluğun ne demek olduğunu anlasınlar!

Şehirli kadın ile köylü kadının farkları

Yük taşımada

Silâh taşımada

Sağmada

Nikâh Dairelerinde

Duvagını sürüyerek gelin olmuyor ya!

Kapının önüne dört otomobil sıralandı. Öndekinin şoför camının etrafı gelin telleriyle, yapma çiçeklerle süslü. Şoför inip kapıyı açtı. Orta boylu, tıknazca bir genç kadın basamaktan kaldırıma zıplarken siyah mantosunun altından sarkan beyaz tuvaletinin upuzun eteği kapının kenarına sıkıştı. İçeriden eğilip başını uzatan erkek itina ile eteği kurtarmağa çalışırken şoför yerinin sağındaki kapıdan boz mantolu, kısacık boylu, şişman bir hanım çıktı. kınalı saç demetlerini lâciver baş örtüsünün kenarından içeriye iterek paytak adımlarla koşup geldi. El birliğiyle tuvaletinin eteğini kapının aralığından kurtardılar. Bu esnada öbür otomobillerin de kapıları açıldı. Otomobil değil tiren boşalıyor sanki. Türlü kıyafetlerde genç, orta yaşlı, kemalini bulmuş hanımlar; başları iri kelebek kurdeleli, etekleri kısacık tafta entarili küçük kızlar; elleri simitli, düdüklü oğlan çocukları ve ikisi kır sıçlı, ikisi delikanlılık çağında dört bay...

Ben de kafilenin ardına takılıp nikâh dairesine girdim. salonda hepsini birer birer gözden geçirdim. Gelin Hanım mavi gözlü, güler yüzlü. yukarıda da bahsettiğim gibi orta boylu, tıknazca bir tazecik. Buğday benizli, değirmi çehreli, hani şu, tatarımsı tiplerden. Yassı burnunun kanatları yayvan. Koyu kızıl bovalı incecik dudakları karşıdan bir bıçak kesiğini andırıyor. Güzele göz ağrısı da yaraşır. sol yanağındaki Halep çıbanı izi de küçük hanıma başka bir güzellik veriyor. Sevimli, fıkırdak, cana yakın birşey

Gelin Hanım nikâha gelirken düğün tuvaletini giymiş, berberde yeni maşalanan saçları henüz kurumamış. Kapalı çarşıdan kiralanan sahte elmaslı, altın kaplamalı şık tacı da evde hazırdır elbet. Onu da akşam düğünde giyecek İnşallah.

Damadımızı da takdim edeyim: Soluk benizli, ince, uzun boylu, dal gibi bir delikanlı. Kalın telli siyah saçları briyantinle taranmış, ensesi ustura ile perdahlanmış, sinek kaydı traştan sonra pudralanan çökük avurtlu yüzünün ötesinde berisinde şap kalemiyle dondurulmuş bulanık kan lekecikleri sırıtıyor. Yakaları parlamış, kolları pantalon gibi ütülü ceketinin altından beyaz gömlek yakası, kırmızı boyunbağı, Arap dilini çıkarmış gibi duruyor. Elinden geldiği kadar resmî giyinmiş delikanlı. Çizgili siyah pantalonunun paçaları kıvrık, ayaklarında beyaz çoraplar, leylek bacağı renginde iskarpinler

Bekleme salonunda kadınlarla erkekler ayrı ayrı gruplar teşkil ettiler, sohbete daldılar. Gelin Hanım evvelâ kadınlar grupuna karıştı. Fakat çok geçmeden erkekler tarafına yürüdü, damadın yanına dikildi Halinde, hareketlerinde sabırsızlıktan mütevellit bir iç sıkıntısı seziliyordu. Erkeklerle kadınlar arasında mekik dokuyor. Bu gidiş gelişlerde tuvaletinin eteğini iki parmağının ucuyla tutup kaldırıyor. Hani, nerede ise beline sokacak! Bir aralık iki grupun arasındaki pencerenin önüne dikildi Kırık cumbalı penceresinin camı şerit kâğıtlarla kafeslenmiş evde geçen çocukluğunu hatırladı galiba. Cama yaklaşıp bir müddet dalgın dalgın baktıktan sonra sırıtarak dişlerini ışıldattı, dilini çıkarıp burnunun ucuna doğru kıvırdı. Bu esnada kadınlar grupunun arasından kısık bir ses duyuldu:

— Kıııız !..

Gelin Hanım ürpererek döndü, telâşla kadınlara doğru yürüdü, fakat o sert ihtar üzerine yaklaşmağa cesaret edemedi. İskarpinin topuğu üzerinde seri bir dönüşle damat tarafına yöneldi. Bu hareketler sevinç alâmeti olsa gerek. Neme lâzım, yakışıyor da gelinciğe!

Nikâh odasına davet edildiler. Herkes gelin hanımla damat beyi takip etti. Bekleme salonunda babayani kıyafetli bir hanım teyze ile çocuklar kaldılar. Merak bu ya, ben de salonda kalmayı tercih ettim. Hanım teyze çantasını açtı, sigara paketini çıkardı. Bunu görünce ben daha atik davranıp kendi tabakamı açtım, ikram ettim. Yadırgamadı, gülümsiyerek sigarayı aldı, nezleli bir sesle teşekkür etti. Karşılıklı sigaralarımızı tüttürerek sohbete daldık. Lâfı ben açtım:

— Maşallah, Gelin Hanım fazla sıkılgan değil.

Hanım teyze kudretten sürmeli gözlerini süzerek eliyle havada bir daire çizdi.

— Nesine sıkılacak, a evlâdım? Benim gençliğim gibi yedi kat peçenin altında büyüyüp de duvağını sürüyerek gelin olmuyor ya. Birbirlerini balozda tanımışlar, çok geçmeden işi pişirmişler.

— Balozda mı tanışmışlar?

— Öyle ya. Baloz mudur, moloz mudur, iyice dilim dönmüyor ki. Karılı erkekli toplanıp da sabahlara kadar işret ederek dans oynuyorlar ya, işte orada buluşmuşlar. Kız eskiden böyle değildi ama babası ölüp de başından baskı kalkınca kabak çiçeği gibi açılıverdi. sözüm ona, zenginler gibi yaşıyacakmış. Fabrikada çalışıyor, aldığını kendi havasına harcıyor. Oğlan da onun ayarında birşey zahir!

Eliyle işaret etti, biraz daha yaklaşıp eğildim. Şahadet parmağının ucunu tükürükleyip duvara bir çizği çektikten sonra boğuk sesle ilâve etti:

— Nah, duvara yazıyorum. Altı aya varmadan boşanmazsa tükür yüzüme. Zamane kızı, ne olacak?

Hanım teyze ördek gibi boynunu uzatarak geğirirken ben savuştum.

Ce. Re.

KISA HİKÂYE

GÜZELLİK İLÂÇLARI

Bayan Ayla, vaktiyle çok güzel bir kadındı. Fakat yaşı biraz ilerleyince kendisini çirkinleşmek, taravetini kaybetmek korkusu aldı, aklı hep bundaydı. Bir gün pahalı mecmualardan birinde şatafatlı kelimelerle yazılmış bir ilâna tesadüf etti: Güzellik ilâçları.

Bunlardan bir tanesi buruşuklukları gideriyordu. Gece yatarken süreceksiniz, ertesi günü... Hayret! Ne çizgi, ne buruşuk, âdeta altı aylık bir çocuk teni. Diğer ilâçlardan birisi de kirpikleri uzatmak, öbürü, fazla kılları düşürmek, bir başkası da göğsü sertleştirmek içindi.

Bayan Ayla, tereddüt etmedi, gidip bunları gizlice aldı, üstündeki etiketleri belli olmasın diye kazıdı ve dolabın bir köşesine sakladı. Maksadı, kocasının teftişe çıktığı ve eve gelmiyeceği bir gece bu ilâçları kullanmaktı.)

Beklediği gece geldi. Bayan Ayla erkenden hizmetçiyi savdı, şişeleri önüne dizdi. İşte birinci şişe! Üst dudağına bunu sürdü. İkinci şişenin içindekini yüzünün her yerine yaydı. Kirpiklerinin kenarına da üçüncü şişedeki kremi gezdirdi. Dördüncü şişedeki yağı memelerinin etrafına içirdi ve maskevi yüzüne kapatıp yattı.

Biraz sonra şiddetli kaşıntılar duyuyor, seviniyordu: Galiba ilâçlar tesir etmeğe başlamıştı.

Fakat ertesi sabah aynayı karşasına alıp lâstik maskeyi kaldırınca bir acı feryat kopardı: Çehresi kıpkırmızı, çiy et manzarası almış, kirpikleri dökülmüş, yalnız bıyık yeri olduğu gibi kalmıştı. Bu, neden böyle olmuştu?

Zira, kocası okursa anlamasın diye, şişelerden etiketleri çıkardığı için yanılmış, kıl döken kremi kirpiklerine, göğsünü sertleştirip pembeleştirecek olan yağı yüzüne, yüzününkini dudağına sürmüştü. Acaba göğsü ne halde idi?

Etraflarında çalı süpürgesi gibi sert bir tutam kıl çıkmış, kirpik ilâcı burada şayanı hayret bir tesir göstermişti!.

Sinema yıldızları serisi No: 11 - 12.

— Merak etmeyiniz Bayım, kanlarınızın grupu eşittir!

Ankara mektubu

İKİ KONUŞMA

Bizim Ankara meyhane bakımından biraz fakircedir. İstanbulun o canım, çeşit çeşit meyhaneleri neredeee? Sonra müdavimlerindeki çekicilik, tatlı dil, nüktedanlık.. Burada bunları hasretle anmamak elde değil. Neden diyeceksiniz? Ankara yabancı bir memleket mi? Buradaki insan da bir, oradaki insanda bir. Öyle değil efendim; bu işin de bir kültürü, bir terbiyesi var. İstanbul tarzı meyhane Ankaraya gireli daha ne oldu? Meselâ tiyatro binası olmayınca tiyatro san'atı da gelişemez diyorlar değil mi? İşte onun gibi birşey.

Ama yavaş yavaş bura meyhanelerinin de havası belirmeğe başlıyor.

HOŞ GELDİ

Resam Arif Kaptan Paristen dönmüş. Daha Ankaraya gelmedi. Ama her halde yakındır. Bir yıl önce gittiklerine göre oğlu Hasan Kaptan şimdi altı yaşını bitirmiş olacak. Çok akıllı çocuktur, kırk bir kere maşallah. Bir gün burada babasiyle sinemaya gitmiş. Filmde Merl Oberon oynuyor. Hasan bu artisti daha önce Şopen filminde de görmüş. Bu sefer kadın başka bir erkekle sarılıp öpüşmeğe başlayınca Hasan Kaptan babasını dürtmüş:

— Amma rezalet... Bu kadın Şopen'in karısı değil mi idi?

HIRSIZ

Geçenlerde, güpe gündüz, Ulus meydanında bir hırsız yakaland. Baktım, yanımdan biri koşarak gidiyor. Arkasından başka biri:

— Tutun.. Hırsız.. Kaçıyor.

O sırada da iri yarı bir polis peyda oluverdi. Hırsızın arkasından seğirtti. Biraz sonra da sokağın içinde yakaladı. Ensesinden tutmuş götürüyor. Tam önümden geçerlerken hırsız, polise ne dese beğenirsiniz?

— Ensemden tutma, sinirlenirim, demez mi?

"YANLIŞLIK NERESİNDE„

Aydedenin beşinci sayısında, çerçeve içindeki "Yanlışlık neresinde„ yazısını okuyan bir arkadaş:

— Buldum, dedi.

— Nerede? diye sordum.

— Işığını yazılacak yerde ışığısı çıkmış.. Yani mürettip hatası var.

YENİ ŞİİR

Melih Cevdet yaşlı ve sayın bir zata yeni şiirin ne olduğunu anlatmak zorunda kalmış. Ne desin?

— Şimdiye kadar, diye söze başlamış, şiir vezinden, kafiyeden, teşbihten, istiareden, tasvirden ibaret sanılıyordu. Yeni şairler bunları birer birer attılar.

Şiiri zaten ciddiye almıyan, daha çok ilim ve fen taraflısı o yaşlı zat da sevinmiş:

— Şimdi anladım, demiş, çok güzel.. Çok iyi. Yani siz böyle böyle şiiri ortadan kaldıracaksınız değil mi?

Zater

MANİLER

Karanfilim ek beni
Bir saksıya dik beni
Eğer konca açarsam
Al göğsüne tak beni

★

Kar yağar Kiriş gibi
Eridim gümüş gibi
Ben yarı arzularım
Turfanda yemiş gibi

★

Dağlar dağladı beni
Gören ağladı beni
Demir zincir kâr etmez
Zülfün bağladı beni

— Karımın bir buluşu... Beni evde alıkoymak için tutmuş!

Öz Türkçeden örnekler

Divanı muhasebat	:	Sayıştay
Randevu	:	Buluştay
Aşk	:	Uyuştay
Kolonya	:	Kokuştay
Elektrik idaresi	:	Karartay
Büyük muharrir	:	Atay
Döviz	:	Kaçay
Tetkik Heyet Reisi	:	Uçay
Halk	:	Sızlay

Sinemayı yatak odası sanmış

Madrid'den bir Fransız gazetesine yazılıyor:

Dün gece bura sinemalarından birinde acayip bir hâdise olmuştur. Film devam ederken seyircilerden birinin yerinden kalkarak evvelâ ceketini, sonra sırasiyle pantalon, gömlek vesairesini çıkarmağa başladığı sezilmiş ve nihayet bu adamın sırtında yalnız iç gömleğiyle, yarı beline kadar çıplak, müşteriler arasından geçip kapıya doğru yürüdüğü görülmüştür.

İşin farkına varılınca elektrikler yaktırılmıştır. Pek mahcup vaziyette kalan adamcağız şu izahatı vermiştir:

— Filmi seyrederken uyuya kalmışım. Rüyamda kendimi evimde ve yatak odamda görüyordum, uyumak üzere soyunuyordum. Meğerse sinemada imişim. Affedersiniz.

—★—

Hassas kadın

— Bu kadın şarkı okurken acaba neden gözlerini kapayor?.

— Hassas mahlûk da ondan.. Başkalarına verdiği azabı görmeğe dayanamıyor!

Şöhret borcu

Harp esnasında İngiltere Başbakanı Churchill bir askerî fabrikayı geziyordu. İşçiler kendisini şiddetle alkışlarken içlerinden biri «püronuz nerede?» diye seslendi. O gün, Başbakan henüz meşhur yaprak sigarasını yakmamıştı. Churchill, cebinden bir püro çıkarıp ağzına alırken, yanında bulunan zata:

— İnsan, dedi, meşhur olunca karikatürlerine benzemek mecburiyetindedir!

(Çanlar Kimin İçin Çalıyor!)

Telefonlar Kimin İçin Çalıyor?

KÖPEK HASTAHANESİNDE

Veteriner — Tebrik ederim bir oğlunuz oldu!

AĞABABA ANLATIYOR

Kuru kafa masalı

Adamın biri kırda gezerken, bir kuru kafa bulmuş; ayağiyle itip geçiyormuş; fakat dikkat etmiş ki alın yerinin üzerinde için için ışıldayan fosforlu bir yazı var. Eğilmiş, gözlerini merakla açmış ve şunu okumuş:

(Ne idim? Ne oldum? Daha ne olacağım?)

— Allah, Allah, demiş, "Ne idim?„ le "Ne oldum?„ u anladım; fakat artık bir kuru kafa olduktan sonra "Ne olacağım?„ diye düşünülür mü?

Arkadaşlarına göstermek, gülüşmek için kelleyi mendile koymuş, evine götürmüş. Fakat karısı hırçın, titiz, ürkek, aksi, delişmen, yani bugünkü tabirle kısaca sinirli bir hatun imiş, ayılıp bayılmasından çekinmiş, mendildekini gizlice dolabına kilitlemiş. Kilitlemiş ama bunu yaparken iş hanımın gözünden kaçmamış... Kadıncağızı bir meraktır almış. Acaba kocası oraya ne sakladı? Dostunun namelerini mi? Altın destesi mi, yoksa, inci dizisi mi?

Bir gün, iki gün, üç gün, çekmenin önünde fare kokusu almış bir kedi telâşı veya pastırma kokusu duymuş bir fare hırsı ile dönmüş, dolaşmış; eğilmiş, kalkmış, sürünmüş, yoklamış, nihayet dayanamamış kırıp açmış ve kuru kafayı sırıtıp kendisine bakar görünce "hay!„ demiş düşmüş bayılmış. Lâkin ayılınca düşünmüş: "Muhakkak, demiş, kocamın sevdiği kadın ölmüş, tutup başını mezardan almış, bergüzar diye saklamış... Ben ona gösteririm?„

Ocağa çıralı kütükleri yığmış, tutuşturmuş; sonra kafayı bir demir çubuğa geçirip ateşin ortasına dikmiş. Tam o sırada kocası da kapıdan girmiş... Adamcağız bakmış ki alnına (Ne idim? Ne oldum? Daha ne olacağım?) diye yazılı zavallı kuru kafa alevlerin sıcağiyle döne döne demirin ucunda yanıyor, çatır çatır kavruluyor. O zaman nükteyi anlamış: Şöyle düşünmüş:

— Kuru kafanın "Daha ne olacağım?„ diye düşünüp merak etmekte meğerse hakkı varmış!

ATA SÖZLERİ

Para ve Akçe üzerine

★ Parası olanın balı Bağdaddan gelir.
★ Para parayı çeker.
★ Paran ucuz olursa, sen pahalı olursun.
★ Paran çoksa keçiye ver geçir, arıya ver uçur.
★ Para dediğin el kiri!
★ Ak akça kara gün içindir.
★ Akakçe ile ak baldırara güven olmaz.
★ Akçe akıl öğretir, don yürüyüş!

AYDEDE

Koleksiyonları için orta sayfaların da rahat okunmasını temin edecek bir cild idarehanemizce hazırlanmaktadır.

AYDEDE

CUMARTESİ, ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR SİYASİ HOŞSOHBET GAZETE

AYDEDE
Sütunlarında yer bulan
İlânlar
En aşağı 3 gün okunur ve ellerde döner dolaşır.
Hemen paket yapılmaz.

İğri büğrü dostluk

Bir tilki ile bir yılan yolda birbirlerine rastgelmişler, demişler ki: Dost olalım, hayatımızı bir arada kazanalım! Yanyana yürümeğe başlamışlar. Biraz sonra yılan yorulduğundan bahsederek tilkinin sırtına çıkmış ve huyu icabı beline dolanıp sıkmağa koyulmuş; tilki bakmış ki hayatı tehlikede, endişesinden eser göstermiyerek:

— Ah, yılan kardeş, demiş, senin gözlerine ben ötedenberi meftunum, hele şu başını uzat da bir seyredeyim, bana yol yorgunluğunu unuttursun!

Yılan aldanmış, kafasını tilkinin ağzına doğru uzatınca başı bedeninden ayrılarak yere düşmüş: Onun böyle kıvrıla kıvrıla can verdiğine bakarak tilki demiş ki:

— Arkadaş, düz yürü, böyle iğri büğrü dostluk olmaz!

Bir ev sahibi olmak her yurddaş için bir gayedir.

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Bu arzunuza ulaşmanız için size imkân sağlamıştır.

Bundan faydalanınız!

Türkiye İş Bankasında tasarruf hesabınız yoksa derhal bir hesap açtırınız.

Yılda dört defa ikramiye çekilişi.
Her çekilişte: 1 EV, 1 ARSA ve dolgun para ikramiyeleri...

Avrupa, kardeş kolları arasında!
«İtalyan karikatürü»

— Seni sıktığımdan neden şikâyet ediyorsun? Ben senin büyük ağabeyinim. Sevdiğim için bağrıma basıyorum!

Fikir oyalama için bir bulmaca

HAYDUT HESABI

— Beş parası çıkmadı, Kurşunlar boşa gitti! "Gavroche" dan

Sabırlı olmanın sırrı

Çoktanberi yüzünü görmedikleri bir dostun gayet sabırlı, soğukkanlı hale gelmesine arkadaşları şaşmışlar:

— Ne oldu sana, demişler. Eskiden böyle sabırlı değildin?

— Bir karım, beş çocuğum, iki köpeğim ve en mühimmi bir de çakmağım var, gel de sabırlı olma!

Meslek

Oğlu mektebini bitirmişti. Babası onu karşısına aldı:

— Oğlum, dedi. Ne yapmak tasavvurundasın?

— Gayet basit, bir taşıta binmek, akşamlara kadar şehirde dolaşmak tasavvurundayım.

— Aferin oğlum, meslekini bulmuşsun. Demek otübüse biletçi olacaksın!

Kârlı iş

— İşlerin nasıl?

— Pek mükemmel. Alıştırılmış muhabere güvercinleri ticareti yapıyorum. Sattığım her güvercin ertesi sabah bana dönüyor!

Bir Ses Kraliçesi Şehrimizde

Lübnandan gelecek olan meşhur dansözlerden mürekkep heyet ilk temsilini 7 Haziran Pazartesi akşamı Saray Sinemasında verecektir. Heyetin başında Ses Kraliçesi Nadiya Eşşami vardır.

İbah, Blutner, Gotsunkalman, Nagel, Klingman marka piyanolar hakiki "Demelyo" mandolinleriyle viyolonsel ve kemanlarını Osmanbeyde Benzin deposu karşısında 243-5. Fahrettin (Suna) piyano ve kanarya sergisinde bulabilirsiniz. Telefon: 82417

Bize gelen neşriyat:

İstanbul Camileri

İstanbul Ansiklopedisi müellifi Reşad Ekrem Koçu, bu isim altında ikişer formalık fasiküller halinde yeni bir eserini neşre başlamıştır. Büyük, küçük mamur, harap bütün cami, mescit ve namazgâhlar alfabe sırasiyle bu eserde toplanmıştır. Her fasikülün fiatı 75 kuruştur.

* * *

Türk Hekimleri Biyografisi
Yazan: Dr. Fethi Erden
Cildli mükemmel bir eser

* * *

Musiki Mecmuası

Şark ve Garb musikisinin ilim ve sanatından behseden bu aylık mecmuanın 4 numaralı sayısı zengin yazı ve notalarla satışa çıkmıştır.

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

Sahibi: F. KARAY

Yazı işlerini fiilen idare eden: Z. Çalıkoğlu

İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul

Dizildiği Yer: Murat KERMAN Mürettiphanesi

Basıldığı Yer: TAN Matbaası